

CAMPI QUI PUGUI QUE ARRIBEN ELS POETES

Hom diu que del porc tot s'aprofita. Fins i tot la seva bonica silueta greixosa, olorosa i mengívola ens forneix la crònica d'avui. Tot sovint el porc representa, convencional i potser per allò de l'absurd comparatiu, un tipus ben classificat i homologat d'home. Però no parlarem d'aquesta temàtica, tan suggerent, tan llamenera... ni tampoc parlarem dels bestiaris antics on surt el porc amb tota la bellesa de les orelles caigudes, les potes curtes, el musell mòbil, la cua prima, en fi, amb tota la pròpia i interessant anatomia. Els violacis erudits tenen en els bestiaris dels nostres clàssics un bon camp d'investigació. De les dotzenes de persones que han treballat sobre aquests assumptes, caldria destacar a Saverio Panunzio que ha «curat» dos exemplars de la col·lecció de la Barcino E.N.C. i a Martí Porcella, botxí inversemblant dotat d'una fantàstica capacitat per a estellar en canel els grunyidors animalons.

Popularment i tanmateix en totes les contradiccions del país el porc ha tingut bona premsa. Des de la «Cançó per a anunciar la mort del porc»:

a cal...
han mort el porc
sec i magre
i cuatort.

fins a la «Cançó dels funerals del porc»:

Celebrem els funerals
amb diner i candela
de la mort del nostre porc
que és gran meravella
entre els amics i parents
que se'l troben entre dents
sense tenir-ne pensaments
si és mascle o femella.

(...)
Et qui mena el cap de dol
diu, la mestressa:
—Que el porc haja mort tot sol,
això sí que em pesa,
que si hagués mort amb company
en tindríem per tot l'any.

(...)
Acabat els funerals
tothom s'encamina
cap a casa del difunt
per veure si dina.
De dinar, ja no n'hi ha:
botifarres per demà
i farines amb fetge.

Tot passant per la «Cançó de fer botifarres»:
Mireu si són llestes / les noies d'Olot: / saben fer bugada / i trinxar carn de porc. / Tu ru ru ru ru / bis, / i trinxar carn de porc, / i la «Cançó de capolar», mallorquina que cantaven els capoladors mentre trinxaven la carn per a fer botifarres al ritme del capolar.

El porc ha influït, i no cal dubtar-ne, en la literatura popular catalana, en la literatura culta catalana i evidentment, car també mengen i els veuen, a la literatura mundial. Qui no recor-

PORCS

Il·lustració de Xavier Nogués. (De «Bestiari» de Pere Quart).

ga els stalinistes porcs de la novel·la d'Orwell «Revolució a la granja...»? Dins el refranyer català, immens i tan sovint oblidat, el porc es veu realment representat: «Al rei i al porc, l'afaiten després de mort». «El dol pel senyor dura tres dies, com la mort del porc». Però emplenaríem la pàgina i encara no acabaríem donant refranys; així que ara ve a posta remarcar la dita: «Qui mana a can Ribot, l'amo o el porc?».

Sembla curiós però és cert. El porc té també tradició en altres camps que els esmentats anteriorment. «Els goigs de Sant Llàtic», literatura religiosa en seixanta-cinc «versos» gastronòmics, en són bona mostra.

En el Bestiari de Pere Quart figura naturalment un porc. Sosté un diàleg amb ell mateix amb el mirall de fons de la data terrible: Sant Martí. El poema, curt i òbviament irònic, ens planteja unes suggerències força fàcils d'esbrinar:

Em cal un règim per a amagrir.
La pell em tiba, panteixo massa.
No em moc de casa, menjo a desdir:
és clar, m'engreixo com un garri
—allò que passa.
Però, ara sí:
poques segones, gens de carbassa
i les cent passes cada matí.
Ja tothom parla de Sant Martí!

Aquest poema es va escenificar al teatre ARS de Barcelona amb motiu de l'estrena de «Bestiari i altres poemes de Pere Quart», però no ens va

acabar de fer el pes la manera com ho van fer. Altrament i amb menys mitjans tècnics, l'Agrupació Teatral Maragall va fer un muntatge poètic de quatre poetes catalans i la forma com es va incorporar aquest poema fou del tot adient.

Una vegada ha arribat ja Sant Martí, s'ha dut a cap la matança del porc i les dones van a fer el dinar, cal recordar la següent nota alimentícia, car n'hi ha per a sucari-hi pa i per a llogar-hi cadires, sobretot en aquests temps de menjars sintètics i cuita-corrent.

FETGE DE PORC AMB PEBROTS

Fregiu pebrot vermell tallat a tires.
Quan el pebrot és a mig fregir, tireu-hi
et fetge de porc tallat també a trossos
i salat degudament.
Deixeu que cogui;
quan us sembli que és en el seu punt
tireu-hi
una cullerada de farina
parant esment que no faci grumolls.
Quan la farina comença a torrar-se,
s'hi tira un pols de pebre negre
i alhora una picada de julivert.

Ensems un gotet de vi ranci i tres cullerades d'aigua.
Deixeu que tot plegat bulli alguns minuts.
En un plat de ceràmica catalana cal servir-ho.

Dieu: El dinar és a taula.
També: Bon profit
i assegura qui ho ha tastat
que n'hi ha per llepar-se els dits.

Ah! M'oblidava... que aquesta columna d'avui s'hauria de llegir tenint com a fons musical la cançó d'en Pi de la Serra «La matança del porc»; com a fons gastronòmic, un parell de llesques de pa sucant amb tomàquet i pernil; com a fons olorós, la ferum dels antics escorxadors; i com a fons ambiental, la cort d'un senyor porc. Si aquests sabessin llegir i fossin alhora intel·ligents-receptius, a ben segur que aquest consell no cauria al no-res. Ells el representarien. Però per als lectors d'ara ajudo tot reproduint la cançó d'en Pi de la Serra:

Avui és la diada de matar el porc
que hem anat engreixant des de fa
amb llet de la més bona i tomàquets
amb la millor farina, patates i ous.
La porca està trista i nosaltres con-
Ja no passarem gana per un quant
ja no passarem gana per un quant

Poseu-hi unes graelles i un bon su-
feu una gran foguera d'alsina i pi,
rostiu-lo i xisclarà, senyal que no és
[ben mort;

afanyeu-vos, que bufa vent de garbí.
Quan no li quedi un pèl, feu-li un gran
[tall al coll
i amb la sang que li ragi n'ompliu un
[doll,
i amb la sang que li ragi n'ompliu un
[doll.

Buit ja, de panxa enlaire el colloqueu,
amb la daga més fina obriu-lo en canal,
netegeu-li els budells i tot el que hi
[trobeu,
talleu la carn rosada i poseu-la en sal.
La porca està plorant i nosaltres rient:
Ens menjarem la llengua del seu pa-
[rent,
ens menjarem la llengua del seu pa-

[rent.
Demà hi haurà bon tall, s'ha acabat la
[fam,
demà passat fuet i després pernil,
i quan s'acabi el porc, hi passarà la
[porca,
i després els garrins i tots els porcs
[del món.

Avui és la diada de matar el porc,
és la diada de matar el porc,
matar el porc,
porc...

En fi, va com va i recordem que de
porc i de senyor se n'ha de venir de
mena, car la selecció, la higiene, la

bona alimentació, els tractaments sa-
nitario-naturals i els serveis clínico-
veterinaris, fant que cada vegada més
els porcs siguin més grossos i més
abundants...

JOSEP M. FIGUERES

P. D.: En la lletra en la qual enviàvem
aquest article van desaparèixer unes
fotografies. El fet és simple: el sota-
signant es va oblidar de fer constar
una dada important, el nom de la po-
blació, i l'eficient servei de correus,
és clar, la va retornar, però sense les
endiastrades fotografies. Va com va.